

**PRIJEDLOG ZAKONA
O DOPUNAMA ZAKONA O VATROGASTVU
S KONACNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. Ustava Republike Hrvatske.

**II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI
ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE CE DONOŠENJEM ZAKONA PROIZACI**

Zakonom o vatrogastvu ("Narodne novine", br. 106/99.), koji je u dva navrata izmijenjen i dopunjen ("Narodne novine", br. 117/01 i 96/03.) vatrogasne postrojbe Ministarstva unutarnjih poslova s danom 1. siječnja 2000. godine prešle su u nadležnost jedinica lokalne samouprave, odnosno nastavile su obavljati vatrogasnu djelatnost kao javne ustanove tih jedinica.

Shodno tome, profesionalni vatrogasci – zaposlenici javnih vatrogasnih postrojbi su iz statusa državnih službenika prevedeni u kategoriju javnih (lokalnih) službenika.

Navedeni Zakon je, slijedom logike promijenjenog pravnog položaja javnih profesionalnih vatrogasnih postrojbi, utvrdio i novi sustav financiranja njihove djelatnosti.

Tako je člankom 43. spomenutog Zakona utvrđeno da se sredstva za financiranje redovite djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi općina, gradova i Grada Zagreba osiguravaju u proračunu tih jedinica lokalne samouprave.

S obzirom na notornu činjenicu nedovoljne gospodarske razvijenosti i oskudnih financijskih sredstava u proračunima većine jedinica lokalne samouprave, zakonodavac je člankom 58. citiranog Zakona prolongirao dotadašnji način financiranja redovne djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi i njihovih zaposlenika sredstvima državnog proračuna, sukcesivno smanjujući postotak ukupnog iznosa tako osiguranih sredstava po stopi od 25% godišnje, što u konacnici znaci da se javne vatrogasne postrojbe s danom 31. prosincem ove godine prestaju financirati sredstvima državnog proračuna.

Razmjerno smanjenju iznosa sredstava državnog proračuna trebao se povećavati udio sredstava proračuna jedinica lokalne samouprave u ukupnom iznosu financijskih sredstava potrebnih za redovito funkcioniranje njihovih javnih vatrogasnih postrojbi.

Nažalost, takav koncept financiranja javnog profesionalnog vatrogastva nije se ostvario u praksi. Veliki dio jedinica lokalne samouprave i nadalje objektivno nije u stanju osigurati dostatna financijska sredstva za normalno funkcioniranje vatrogasne postrojbe čiji su osnivači, iako ima i primjera nerazumijevanja potreba za organiziranjem opremljene i učinkovite vatrogasne službe na području jedinice lokalne samouprave. Pri tome, samo primjerice isticemo kako značajan postotak jedinica lokalne samouprave još uvijek nije donio planove zaštite od požara, iako je od statuiranja takve obveze prošlo punih 11 godina.

S druge strane, u sredinama u kojima lokalna zajednica može (i hoće) izdvojiti odgovarajuća sredstva za funkcioniranje vatrogastva na svom području, status opremljenosti i materijalni položaj profesionalnih vatrogasaca znatno je povoljniji (doduše, takvi su primjeri rijedi).

Opisana situacija dovela je do bitnih nerazmjera u materijalnom položaju javnih profesionalnih vatrogasnih postrojbi u Republici Hrvatskoj, s time da je opća ocjena stanja profesionalnog vatrogastva nezadovoljavajuća.

Imajući u vidu takvo stanje, u nastojanju da pojača materijalnu osnovicu općina i gradova koji su osnivači javnih vatrogasnih postrojbi, zakonodavac je izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave propisao pravo jedinica lokalne samouprave koje financiraju decentraliziranu funkciju vatrogastva (redovitu djelatnost javne vatrogasne postrojbe) na dodatni udio u porezu na dohodak po stopi od 1%.

Prema članku 45a. stavku 1. navedenog Zakona, za pokrivenost javnih izdataka u području određenih javnih službi (među njima i vatrogastva) koji se posebnim zakonom prenose na jedinicu lokalne i područne (regionalne) samouprave, sredstva se raspodjeljuju s pozicije pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije u državnom proračunu Republike Hrvatske.

Na temelju ovlasti utvrđene 45a. stavkom 2. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave Vlada Republike Hrvatske donijela je Uredbu o načinu izračuna iznosa pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ("Narodne novine", br. 48/04.), kojom se utvrđuje način izračuna navedene pomoći, iz sredstava državnog proračuna, prema posebnim zakonima i odlukama o kriterijima i mjerilima za osiguranje minimalnog financijskog standarda javnih potreba u djelatnostima odnovošnjeg i srednjeg školstva, socijalne skrbi, zdravstva i vatrogastva. Prema navedenoj Uredbi korisnici pomoći izravnjanja (među kojima su i jedinice lokalne samouprave – osnivači javnih vatrogasnih postrojbi) ostvaruju prihode iz dodatnog udjela poreza na dohodak za decentraliziranu funkciju vatrogastva u visini od 1% (za javne vatrogasne postrojbe), s time da ostvaruju i pravo na sredstva državnog proračuna (sredstva izravnjanja) ako iz dodatnog udjela poreza na dohodak ne ostvare potrebna sredstva za decentralizirane (prenesene) funkcije.

Prema tome, ovim Konacnim prijedlogom Zakona uređuje se financiranje javnih profesionalnih vatrogasnih postrojbi u Republici Hrvatskoj, a njegovim donošenjem omogućava se barem zadržavanje trenutne kvalitativne i kvantitativne razine obavljanja vatrogasne djelatnosti, kao djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu odluke koju sukladno predloženom Zakonu donosi Vlada Republike Hrvatske na temelju važećih propisa bit će potrebno osigurati sredstva u visini 237.534.597 kuna (sredstva za osiguranje minimalnog financijskog standarda u vatrogastvu) od čega se 70% navedenoga iznosa osigurava u Državnom proračunu, a 30% u proračunima jedinica lokalne uprave i samouprave.

U navedenom iznosu uračunati su prihodi korisnika pomoći izravnjanja koji ostvaruju prihode iz dodatnog udjela poreza na dohodak za decentralizirane funkcije vatrogastva (1% za javne vatrogasne postrojbe) i sredstva iz državnog proračuna za korisnike koji iz dodatnog udjela poreza na dohodak ne ostvare sredstva do iznosa prenesene obveze za decentraliziranu funkciju vatrogastva.

IV. PRIJEDLOG DA SE ZAKON DONESE PO HITNOM POSTUPKU

S obzirom da bi nedonošenje ovoga Zakona prouzročilo znatne poteškoće u funkcioniranju sustava sigurnosti Republike Hrvatske i direktno utjecalo na razinu sigurnosti građana i imovine, predlagatelj smatra da su ostvareni uvjeti propisani člankom 159. Poslovnika Hrvatskog sabora za donošenje zakona po hitnom postupku (osobito opravdani državni razlozi).

V. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

U prilogu se dostavlja tekst Konacnog prijedloga Zakona o dopunama Zakona o vatrogastvu, s obrazloženjem.

**KONACNI PRIJEDLOG
ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O VATROGASTVU**

Clanak 1.

U Zakonu o vatrogastvu ("Narodne novine", br. 106/99, 117/01, 36/02, 96/03 i 139/04 – pročišćeni tekst) iza clanka 58. dodaje se clanak 58 a. koji glasi:

"Clanak 58 a.

Vlada Republike Hrvatske donijet ce odluku o minimalnim finansijskim standardima za obavljanje djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi, u skladu s posebnim propisima, koja ce biti temelj za planiranje pomoci iz drzavnog proracuna na godišnjoj razini.

Odluku iz stavka 1. ovoga clanka, Vlada Republike Hrvatske donosi do 30. rujna tekuće godine.

Odluka iz stavka 1. ovoga clanka objavljuje se u "Narodnim novinama".

Clanak 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objave u "Narodnim novinama", a pocinje se primjenjivati 1. siječnja 2005. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

Uz članak 1.

S obzirom na činjenicu da već navedeni članak 58. Zakona o vatrogastvu prestaje važiti s danom 31.12.2004. godine, te da se na taj način profesionalno vatrogastvo od 1. siječnja iduće godine (2005.) u cijelosti prestaje financirati sredstvima državnog proračuna postaje upitan i pravni osnov za utvrđivanje minimalnog financijskog standarda i osiguravanje sredstava pomoći izravnjanja u državnom proračunu Republike Hrvatske. Slijedom toga, financiranje vatrogastva u cjelini postala bi obveza osnivača – jedinica lokalne samouprave, koje tu obvezu nisu u stanju izvršiti, što nadalje znači da profesionalno vatrogastvo (koje predstavlja osnovnu operativnu snagu vatrogastva, ali i ukupnog sustava zaštite i spašavanja) neće funkcionirati. Držimo da nije potrebno posebno elaborirati što to znači za razinu sigurnosti građana i pravnih osoba u Republici Hrvatskoj, ali i cjelokupan sustav sigurnosti Republike Hrvatske.

Iz navedenog razloga potrebno je utvrditi obvezu Vlade Republike Hrvatske za donošenje odluke o minimalnim financijskim standardima za obavljanje djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi koja će biti temelj za planiranje pomoći iz državnog proračuna.

Pripominjemo da se javne vatrogasne postrojbe s područja posebne državne skrbi u potpunosti financiraju iz sredstava državnog proračuna.

Uz članak 2.

Člankom 2. određuje se dan stupanja Zakona na snagu i početak njegove primjene.